

OSNUTEK – OSNUTEK – OSNUTEK – OSNUTEK – OSNUTEK

Osnutek Direktive/...../ EU [Evropskega parlamenta in Sveta] z dne [datum] o zagotavljanju pravic narave

[EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE,]

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 192(1),

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij

ter upoštevajoč naslednja dejstva:

1. 191. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije določa, da okoljska politika EU prispeva k uresničevanju ciljev ohranjanja, varovanja in izboljšanja kakovosti okolja, varovanja človekovega zdravja, skrbne in preudarne rabe naravnih virov ter spodbujanja ukrepov na mednarodni ravni za reševanje regionalnih ali globalnih okoljskih problemov, zlasti v boju proti podnebnim spremembam.
2. Sedmi okoljski akcijski program do leta 2020 z naslovom »Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta« podaja vizijo za leto 2050 z naslednjimi besedami: »Leta 2050 živimo dobro znotraj okoljskih omejitev našega planeta. Naša blaginja in zdravo okolje izhajata iz inovativnega, krožnega gospodarstva, kjer se nič ne zavrže in kjer se naravni viri upravljajo trajnostno, biotska raznovrstnost pa je zaščiten, cenjena in obnovljena na način, ki krepi odpornost naše družbe. Naša nizkoogljična rast je že dolgo oddvojena od rabe virov in narekuje tempo varni in trajnostni globalni družbi.«¹
3. Za doseg teh ciljev je potrebno hitro in nujno nadgraditi ukrepe prejšnjih šestih okoljskih akcijskih programov ter zakonodaje na različnih področjih, ki je bila sprejeta v skladu s temi programi.
4. V končnem poročilu šestega okoljskega akcijskega programa Skupnosti (6. OAP) je navedeno, da je na štirih prednostnih področjih, opredeljenih v 6. OAP – podnebne spremembe, narava in biotska raznovrstnost, okolje, zdravje in kakovost življenja, ter naravni viri in odpadki – še vedno zaznati negativne trende.²
5. Po navedbah poročila Evropske agencije za okolje z naslovom "Evropsko okolje –

¹ Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 176, odst. 3.

² Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 171, odst. 4.

stanje in napovedi 2010« so še vedno prisotni številni pomembni okoljski izzivi, ki bodo imeli resne posledice, če ne bomo storili ničesar za njihovo reševanje.

6. Globalni sistemski trendi in izzivi, povezani z dinamiko populacije, urbanizacijo, boleznimi in pandemijami, hitrimi tehnološkimi spremembami in netrajnostno gospodarsko rastjo, prispevajo h kompleksnosti spopadanja z okoljskimi izzivi in doseganja cilja dolgoročnega trajnostnega razvoja. Za dolgoročno blaginjo EU so potrebni nadaljnji ukrepi za spopadanje s temi izzivi.³
7. Okoljske in podnebne cilje je potrebno podpreti z ustreznimi investicijami, finančna sredstva pa bi morala biti bolj učinkovito porabljena v skladu s temi cilji.⁴
8. Vključevanje okoljskih vsebin na vsa pomembna področja politik je ključnega pomena za zmanjšanje pritiskov na okolje, ki so posledica politik in dejavnosti drugih sektorjev, ter za izpolnjevanje okoljskih in podnebnih ciljev.⁵
9. Unija je sklenila, da bo do leta 2020: zmanjšala emisije toplogrednih plinov za vsaj 20 %; dosegla ravni kakovosti zraka, ki nimajo znatnih negativnih vplivov in ne povzročajo tveganj za človekovo zdravje in okolje; uvedla takšne načine proizvodnje in uporabe kemikalij, da se čim bolj zmanjšajo znatni škodljivi učinki na človekovo zdravje in okolje.⁶
10. Vendar pa se pojavljajo posebni problemi zaradi nezadostnega namenjanja pozornosti podpori in zaščiti splošnega ekološkega okolja, katerega del smo ljudje in od katerega sta tako danes kot v prihodnosti v celoti odvisna naš obstoj in blaginja.
11. Naravni svet potrebuje čas za razvoj in prilagoditev na nove okoliščine, toda hitrost sprememb, vključno s podnebnimi spremembami, presega zmožnosti živih organizmov za prilagajanje ter ogroža tako njihov obstoj kot soodvisen obstoj človeka.
12. Številni okoljski izzivi so globalni in se lahko v celoti obravnavajo le s celovitim globalnim pristopom, medtem ko imajo drugi okoljski izzivi izrazito regionalno razsežnost. To zahteva sodelovanje s partnerskimi državami, tudi s sosednjimi državami ter čezmorskimi državami in ozemlji.⁷
13. Življenje v ravnovesju in sožitju z naravo je bistvenega pomena za vsa živa bitja. Med škodljivimi posledicami našega nespoštovanja do narave ter celovitosti naravnih ekosistemov in procesov, ki omogočajo življenje, so izguba biotske raznovrstnosti, dezertifikacija, podnebne spremembe ter številne motnje v naravnih procesih. Po ugotovitvah najnovejših znanstvenih raziskav so v obstoječih pogojih prekoračene

³ Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 171, odst. 4.

⁴ Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 173, odst. 28.

⁵ Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 173, odst. 29.

⁶ Sklep št. 1600/2002/ES.

⁷ Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 173, odst. 31.

številne omejitve planeta, druge pa so temu blizu.

14. Od industrijske revolucije naprej je bila narava obravnavana kot tržna dobrina, ki je v veliki meri namenjena za koristi ljudi, okoljski problemi pa kot nekaj, kar je rešljivo z uporabo tehnologije. Da bi zadovoljili osnovne potrebe naraščajočega prebivalstva v okviru omejenih virov na Zemlji, je potrebno oblikovati modele za proizvodnjo, potrošnjo in gospodarstvo kot celoto, ki bodo delovali v sožitju z naravo.⁸
15. Desetletja po tem, ko je bila v Evropski uniji in drugje po svetu sprejeta pomembna okoljska zakonodaja, so zemeljski ekosistemi, naravne skupnosti, rastlinske in živalske vrste ter podnebje v slabšem stanju kot kadar koli prej.⁹ Segrevanje podnebne sistema je nedvoumno, številne zaznane spremembe po letu 1950 pa so največje v zadnjih desetletjih ali celo tisočletjih. Ozračje in oceani so se segreli, količine snega in ledu so se zmanjšale, morska gladina pa se je dvignila.¹⁰
16. Študije ugotavljajo, da smo sredi šestega množičnega izumrtja. Strokovnjaki ocenjujejo, da je hitro izginjanje rastlinskih in živalskih vrst, ki smo mu danes priča, od 1.000 do 10.000-krat hitreje od naravne stopnje izumiranja. Indeks živega planeta (The Living Planet Index), ki meri več kot 10.000 reprezentativnih populacij sesalcev, ptičev, plazilcev, dvoživk in rib, se je od leta 1970 znižal za 52 odstotkov.¹¹
17. Težave, ki jih povzročajo invazivne neavtohtone rastlinske in živalske vrste, so tako resne, da so pojavljanja takšnih vrst opredeljena kot eden najpomembnejših vzrokov za zmanjševanje biotske raznovrstnosti po vsem svetu.¹²
18. Po ugotovitvah raziskav se globalno segrevanje dogaja precej hitreje, kot smo domnevali do sedaj, in po ocenah Združenih narodov se soočamo z »veliko planetarno katastrofo«.¹³
19. Splošno znano je, da človekova dejavnost negativno vpliva na obstoj naravnih sistemov ter na njihovo zmožnost uspevanja, regeneracije in razvoja. Zavedamo se, da sta zdravje in blaginja tako človeka kot drugih živih bitij odvisna od korenitih sprememb v odnosu med človeštvom in naravnim okoljem.
20. Izguba biotske raznovrstnosti in degradacija ekosistemov v Uniji ne vplivata samo na okolje in blaginjo ljudi, ampak bosta vplivali tudi na prihodnje generacije in sta dragi za družbo kot celoto.¹⁴

⁸ <http://www.harmonywithnatureun.org>

⁹ http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar5/syr/SYR_AR5_SPMcorr1.pdf

¹⁰ Ibid.

¹¹ WWF Living Planet Report 2014.

¹² <http://www.npws.ie/media/npws/publications/media,3701,en.pdf>

¹³ Raziskava [The World Economic and Social Survey 2011: The Great Green Technological Transformation](#), ki jo je objavil Oddelek Združenih narodov za ekonomske in socialne zadeve (DESA).

¹⁴ Sklep št. 1386/2013/EU, Uradni list Evropske unije, L 354, 28. december 2013, str. 173, odst. 23.

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

21. Za Unijo je značilna visoka gostota prebivalstva, pri čemer več kot 70 % njenih državljanov živi na mestnih in primestnih območjih ter se srečuje s posebnimi okoljskimi in podnebnimi izzivi. Britanska vlada na primer ocenjuje, da onesnaženost zraka v Londonu povzroči okoli 1.000 prezgodnjih smrti na leto, pri čemer najnovejši podatki kažejo, da bi lahko bila ta številka bližje 3.000 smrtim.¹⁵ S prepovedjo uporabe premoga in posledičnim izboljšanjem kakovosti zraka v Dublinu vsako leto rešijo 357 življenj. Zaradi čistejšega zraka se je število smrti zaradi srčnega infarkta zmanjšalo za 15 %, število smrti zaradi bolezni dihal pa za 10 %.¹⁶
22. Nekaj desetletij neprekinjene degradacije okolja priča o tem, da so okoljski pravni okviri, ki temeljijo na regulaciji človekove uporabe narave in odražajo mehanističen pogled na svet, nezmožni zavarovati naravno okolje in doseči trajnost.
23. Unija je sklenila, da bo spodbujala prehod na zeleno gospodarstvo ter da si bo prizadevala za popolno oddvojitvev gospodarske rasti od degradacije okolja in doseganje nevtralnosti na področju degradacije zemljišč v okviru trajnostnega razvoja.¹⁷
24. Da bi dosegli ta cilj, je potrebno zakonodajo spremeniti tako, da bo spodbujala ekonomsko paradigmo, ki prepozna temeljno notranjo vrednost narave in deluje v skladu z naravo.
25. Obstoječi pravni okviri na področju okolja v celotni Evropski uniji in v svetu v veliki meri urejajo človekovo rabo narave in obravnavajo naravo kot lastnino, ki nima lastnih pravic.
26. Obstoječi pravni okviri v celotni Evropski uniji in v svetu ne pripoznavajo človekovega temeljnega odnosa z naravo kot virom življenja samega, zato iz njih ne izhajajo nobene zakonske dolžnosti skrbnega ravnanja z naravo in nobene obveznosti do narave.
27. Države, občine in ljudje po vsem svetu se usmerjajo k neantropocentričnemu okviru za varovanje narave, ki temelji na pravicah, saj so spoznali, da okoljska zakonodaja, ki temelji na regulaciji človekove uporabe narave, ni zmožna učinkovito zavarovati naravnega sveta ali doseči trajnosti.
28. Države, občine in ljudje po vsem svetu prihajajo do skupnega spoznanja, da je zagotavljanje človekove pravice do zdravega okolja odvisno od zagotavljanja pravice samega naravnega okolja do zdravja in razvoja.
29. V svetu že prihaja do priznavanja pravic narave, skupaj z obveznostmi in dolžnostmi, ki tem pravicam dajejo praktične učinke. Izven Evropske unije so države, kot so Ekvador, Bolivija, Nova Zelandija, Mehika, Indija, Belize, Indonezija in ZDA že sprejele ustrezne zakone ali pa so v pravnih postopkih in sodnih odločbah priznale pravice narave ter

¹⁵ "Estimating local mortality burdens associated with particulate air pollution." Public Health England (PHE-CRCE-010), 9. april 2014.

¹⁶ Clancy, Luke, Pat Goodman, Hamish Sinclair, and Douglas W Dockery. "Effect of air pollution control on death rates in Dublin, Ireland: an intervention study." *The Lancet* 360, št. 9341 (2002): 1210–1214.

¹⁷ Sklepi Sveta z dne 11. 6. 2012 (11186/12); COM(2011) 571.

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

koncept narave kot živega bitja s svojo temeljno notranjo vrednostjo.¹⁸

30. 13. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije določa, da so živali čuteča bitja, ter nalaga obveznost, da se v celoti upošteva njihovo dobro počutje.
31. Določitev na pravicah temelječega okvira za varstvo narave nadaljuje dolgo zgodovino nujno potrebnega zagotavljanja pravic tistim, ki jih niso deležni – vključno z ženskami in otroki – in ki so nekdam po zakonu veljali za »lastnino«.
32. Priznavanje pravic narave je ključnega pomena za doseganje trajnosti, sožitja in ravnovesja med človeštvom in naravnim svetom, katerega notranji in soodvisen del smo.
33. Dolgoročno trajnost okolja in ekosistemov, ki podpirajo človeške dejavnosti, vključno s trgovino, bi morali izboljšati s formalnim pripoznanjem, da ima narava temeljne pravice.
34. Priznavanje pravic narave pa ljudem, vključno z gospodarskimi subjekti in družbo kot celoto s svojimi institucijami, nalaga odgovornost in jih zavezuje k temu, da te pravice upoštevajo in jih uresničujejo ter da jih naredijo oprijemljive in učinkovite.
35. Sprejemanje in uvajanje načela priznavanja pravic narave je v skladu s Svetovno listino za naravo, ki jo je leta 1982 sprejelo več kot 100 držav članic Generalne skupščine Združenih narodov. Svetovna listina za naravo priznava temeljno notranjo vrednost narave in dejstvo, da so človeška bitja del narave. Ljudi poziva, naj ravnajo v skladu z moralnimi normami, ki ne bodo ogrožale celovitosti drugih ekosistemov rastlinskih ali živalskih vrst, s katerimi ljudje sobivajo.
36. Posledično je civilna družba po vsem svetu pokazala močno željo po tem, da se načela priznavanja pravic narave opredelijo v zakonodaji. Listina o Zemlji, ki jo je sestavila neodvisna Komisija za Listino o Zemlji po Konferenci o okolju in razvoju v Riu leta 1992, vsebuje izjavo o globalnem konsenzu glede vrednot in načel za trajnostno prihodnost. Listina je nastajala skoraj deset let s pomočjo obsežnega posvetovanja na mednarodni ravni, v katerem je sodelovalo več kot 5.000 ljudi. Listino je uradno potrdilo več tisoč organizacij, med drugim UNESCO, Mednarodna zveza za ohranjanje narave ter Svetovna zveza za varstvo narave (IUCN).¹⁹
37. Leta 2009 je Generalna skupščina Združenih narodov z Resolucijo A/RES/63/278 določila 22. april kot »Svetovni dan Zemlje«. Resolucija pripoznava, da so Zemlja in njeni ekosistemi naš dom ter da je potrebno spodbujati sožitje z naravo in Zemljo. Izraz »mati Zemlja« izraža soodvisnost med človekom, drugimi živimi bitji in planetom, na katerem vsi skupaj živimo.²⁰
38. Od leta 2009 je bil cilj Generalne skupščine Združenih narodov pri sprejemanju petih

¹⁸ <http://www.gaiafoundation.org/earth-law-precedents>

¹⁹ <http://www.EarthCharter.org>

²⁰ <http://pwccc.wordpress.com/programa>

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

resolucij o »sožitju z naravo« opredelitev in vzpostavitev razmerja, ki temelji na neantropocentričnem odnosu z naravo. Resolucije vsebujejo različne vidike uveljavljanja nove, neantropocentrične paradigme, v kateri osnova za ocenjevanje pravilnosti ravnanja z okoljem ne bo temeljila samo na problemih, ki zadevajo ljudi.²¹

39. 22. aprila 2010 je bil v okviru Svetovne konference o podnebnih spremembah in pravicah matere Zemlje predlagan sprejem Splošne deklaracije o pravicah matere Zemlje.
40. V sklepnem dokumentu Konference ZN o trajnostnem razvoju (2012) z naslovom »Prihodnost, kot si jo želimo« je navedeno: »Zavedamo se, da so planet Zemlja in njeni ekosistemi naš dom in da je izraz 'mati Zemlja' uveljavljen v številnih državah in regijah, ter ugotavljamo, da nekatere države priznavajo pravice narave v okviru spodbujanja trajnostnega razvoja.«
41. Mednarodni Dan Zemlje spodbuja pogled na Zemljo kot entiteto, ki vzdržuje vsa živa bitja v naravi. Izraža spoštovanje Zemlji kot celoti ter našemu bivanju na njej.²²
42. 22. aprila 2013, na Svetovni dan Zemlje, je Generalni sekretar ZN dejal, da je v času, ko je naš planet ogrožen zaradi podnebnih sprememb, netrajnostnega izkoriščanja naravnih virov in drugih s strani človeka povzročenih problemov, Svetovni dan Zemlje priložnost za ponovno potrditev naše skupne odgovornosti za spodbujanje sožitja z naravo. Ko ogrožamo planet, ogrožamo naš edini dom – in naš obstoj v prihodnosti. Pozval je, naj se ponovno zavežemo k spoštovanju matere Zemlje.²³
43. Leta 2012 je bila na [kongresu Svetovne zveze za varstvo narave \(IUCN\)](#)²⁴ sprejeta Resolucija o pravicah narave.²⁵
44. Leta 2013 je bil na [drugem zasedanju Medvladne platforme za biotsko raznovrstnosti in ekosistemske storitve \(IPBES\)](#) sprejet [konceptualni okvir](#). Bistveni elementi okvira so sistemi znanja, kako živeti v sožitju z naravo in materjo Zemljo.²⁶
45. Oktobra 2013 je bila na [10. Svetovnem kongresu o divjini](#)²⁷ sprejeta Resolucija o varstvu narave.²⁸
46. Junija 2014 je bila na [Spominskem srečanju ob 50. obletnici skupine G77 in Kitajske](#)²⁹ sprejeta [Deklaracija iz Santa Cruza de la Sierra](#) z naslovom »Towards a New World Order to Live Well« (»Proti novemu svetovnemu redu za kakovostno življenje«), ki vsebuje

²¹ <http://www.harmonywithnatureun.org/documents.html>

²² <http://www.un.org/en/events/motherearthday/background.shtml>

²³ <http://www.un.org/en/events/motherearthday>

²⁴ Jeju, Južna Koreja, 6.–15. september 2012.

²⁵ Resolucija WCC-2012-Res-100.

²⁶ Antalya, Turčija, 9.–14. december 2013.

²⁷ Salamanca, Španija, oktober 2013.

²⁸ Resolucija št. 6.

²⁹ Santa Cruz de la Sierra, Bolivija, 14.–15. junij 2014

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

odlomke o potrebi po kakovostnem življenju v sožitju z naravo in o pravicah narave.³⁰

47. Cilj te direktive je prispevati k uresničevanju navedenih zavez s priznanjem pravic narave kot načel, ki predstavljajo temeljni del prava Unije.
48. Ta direktiva se uporablja v pravnem redu Unije in velja za vse oblike narave, tako žive kot nežive, tako za rastline kot za živali in druge oblike življenja.
49. Pravice narave je potrebno priznati s predpisi za urejanje pravnih razmerij med družbo in naravo, ki temeljijo na načelih aplikativne ekologije, ter morajo med drugim zajemati: pravico do življenja in obstoja; pravico do ohranitve celovitosti živih sistemov in naravnih procesov, ki te sisteme vzdržujejo; pravico do habitata; pravico do naravnega razvoja in do raznolikosti življenja; pravico do vode, potrebne za preživetje; pravico do zraka, potrebnega za preživetje; pravico do ravnovesja; pravico do obnovitve živih sistemov: ter pravico do življenja brez mučenja ali krutega ravnanja s strani človeka.
50. Države članice morajo pregledati nacionalne zakonodaje z vidika temeljnih pravic narave in temu primerno prilagoditi svoje zakone.
51. Potrebno je zagotoviti tudi priznavanje in izvajanje pravic narave, npr. s sredstvi, kot je varstvo in urejanje krajine.
52. Poleg priprave zbirnih poročil Evropske komisije bi morale države članice pripravljati regionalne ekološke letne načrte in nacionalne ekološke letne načrte.
53. Potrebno je zagotoviti priznanje in uveljavljanje pravic narave v sodnih postopkih, tako da se prizna pravice do vlaganja tožb, zagovarjanja, uveljavljanja in posredovanja v imenu narave.
54. Kršitvam pravic narave mora slediti obnovitev s strani povzročiteljev kršitev in posebna obravnava dela narave, kjer je prišlo do kršitve.
55. Namerno, naklepno ali nepremišljeno neupoštevanje pravic narave, določenih v tej direktivi, predstavlja kaznivo dejanje, ki se kaznuje z denarno ali zaporno kaznijo.
56. Katera koli fizična oseba, vlada ali nevladna organizacija mora imeti pravico, da ukrepa v imenu narave z namenom zaščite ali obrambe katere koli pravice narave, določene v tej direktivi.
57. V primerih, ko narava nima zastopnika, mora imeti sodišče pravico imenovati pravno usposobljeno osebo v vlogi *amicus curiae* za predstavitev argumentov v zvezi s posledicami postopka za naravo.

³⁰ http://www.harmonywithnatureun.org/content/documents/275yellow_g77%20English.pdf
Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

58. Države članice morajo imenovati varuha temeljnih pravic narave za sprejemanje in preiskovanje pritožb v zvezi s kršitvami pravic narave, dajanje priporočil in pripravo letnih poročil.
59. Potrebno je uvesti načelo sledenja ekoloških vplivov, ki bo vključevalo preiskovanje, analiziranje in evidentiranje vplivov sistemov in/ali metod proizvodnje blaga ali storitev na naravo, vključno z vzorci potrošnje.
60. Smernice za izvajanje sledenja ekoloških vplivov določi Komisija.
61. Države članice vsaka tri leta pripravijo poročila o izvajanju te direktive ter jih posredujejo Komisiji, ki pripravi zbirno poročilo za Evropski parlament in Svet EU.
62. *(V končni verziji je potrebno vstaviti uvodno izjavo iz postopka v komitološkem odboru)*
63. Države članice Evropski komisiji posredujejo besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

STA SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Prvi del
Splošne določbe

1. člen
Področje uporabe

1. Ta direktiva določa materialne in procesne pravice narave, pravico ljudi v odnosu do narave ter uvaja dolžnost skrbnega ravnanja, varovanja in uveljavljanja pravic ter ekološkega upravljanja.

2. člen

Uporaba

1. Ta direktiva se uporablja v pravnem redu Unije, ki se bere in razlaga v skladu z določili te direktive.
2. Direktiva priznava temeljne pravice narave in določa pravila za urejanje pravnih razmerij med človeško družbo in naravo v državah članicah na temeljih aplikativne ekologije.
3. Direktiva od držav članic zahteva, da pregledajo nacionalne zakonodaje z vidika pravic

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

narave.

4. Direktiva določa varstvo pravic narave prek varstva in razvoja krajine.
5. Direktiva določa priznavanje in uveljavljanje temeljnih pravic narave v sodnih postopkih.
6. Direktiva določa pripravo lokalnih in regionalnih ter nacionalnih ekoloških načrtov s strani držav članic ter pripravo zbirnih poročil s strani Komisije.
7. Direktiva določa sledenje ekoloških vplivov pri proizvodnji blaga in storitev.
8. Direktiva določa pripravo postopkov in ustanovitev ustreznih javnih ali zasebnih ustanov, ki bodo zagotavljale, da bodo naravi omogočeni naravni cikli in življenjski procesi ter da bodo tisti, ki so s to direktivo določeni kot odgovorni za postopke ocenjevanja, neodvisni od posameznikov in zasebnih ali javnih institucij, ki ponujajo ocenjevane dejavnosti ali proizvode.
9. Direktiva določa zahtevke javnosti ter razvoj ustreznih sredstev, ki bodo zagotavljala, da bodo ljudje in druge oblike življenja deležni takojšnje in celovite obnovitve pogojev, ki bodo ponovno vzpostavili njihovo celovitost in delovanje življenjskih ciklov, kadar koli bodo ti pogoji ogroženi.

3. člen Definicije

Za namene te direktive:

'*amicus curiae*' pomeni pravno usposobljeno osebo, ki jo imenuje sodišče za zastopanje interesov narave;

'raznolikost' pomeni ohranjanje diferenciacije in raznovrstnosti narave brez kakršnih koli umetnih genetskih ali strukturnih sprememb ali motenj, ki ogrožajo celovitost, obstoj, delovanje ali prihodnji potencial narave;

'Zemlja' pomeni dinamični življenjski sistem, sestavljen iz nedeljive skupnosti vseh življenjskih sistemov in živih organizmov, ki so medsebojno povezani, soodvisni in komplementarni ter si delijo skupno usodo;

'ekološko upravljanje' je sistem upravljanja, ki pravice narave vključuje v vse ravni odločanja in delovanja, od osebne do globalne;

'sledenje ekoloških vplivov' pomeni preiskovanje, analiziranje in evidentiranje vplivov sistemov ali metod proizvodnje blaga ali storitev na naravo, vključno z vzorci potrošnje;

'ravnovesje' pomeni vzdrževanje ali obnavljanje medsebojne povezanosti, soodvisnosti, zmožnosti za dopolnjevanje ter funkcionalnosti sestavnih delov narave na uravnotežen način s ciljem nadaljevanja naravnih ciklov in obnavljanja življenjskih procesov;

'ekosistem' je skupnost živih organizmov v povezavi s neživimi sestavnimi deli svojega okolja, ki delujejo kot živ sistem, opredeljen kot mreža interakcij med organizmi ter med organizmi in njihovim okoljem, kar vključuje (a ni omejeno na) mokrišča, potoke, reke, vodonosnike in druge vodne sisteme, pa tudi naravne habitate, ki med drugim vzdržujejo ljudi, prosto živeče živali, rastlinstvo in živalstvo ter vodne organizme in organizme, ki živijo v tleh;

izraza 'vlada' in 'organi oblasti' označujeta lokalne in regionalne ravni odločanja/upravljanja ter odločanje/upravljanje na ravni držav članic in celotne EU;

'živi sistemi' so kompleksne in dinamične skupnosti rastlin, živali, mikroorganizmov in drugih bitij ter njihovega okolja, kjer človeške skupnosti in ostali sestavni deli narave pod vplivom podnebnih, fiziografskih in geoloških dejavnikov delujejo kot funkcionalna enota;

'naravni svet' označuje celotno ekološko okolje, katerega del smo ljudje in naše družbe;

'obnovitev' je učinkovita in pravočasna obnovitev narave, ki je – ali je bila – neposredno ali posredno poškodovana z dejanji ali neukrepanjem ljudi in njihovih zastopnikov;

'naravne skupnosti' pomenijo prostoživeče živali, rastlinstvo in živalstvo, vodne organizme in organizme, ki živijo v tleh, pa tudi človeške skupnosti ki so znotraj določenega ekosistema ustvarile trajnostne soodvisnosti v rastoči in raznoliki mreži organizmov;

izraza 'narava' in 'naravni sistemi' v tej direktivi vključujeta, vendar nista omejena na, zemljo, ekosisteme, naravne skupnosti, rastlinske in živalske vrste ter podnebje.

'nevladna organizacija' vključuje vsak z zakonom določen organ ali agencijo, nepridobitno organizacijo ali prostovoljno organizacijo, ne glede na to, ali gre za pravno osebo ali ne;

'vodni cikel' pomeni cikel procesov, s pomočjo katerih voda na Zemlji kroži med oceani, ozračjem in zemljo, ki vključujejo padavine v obliki dežja in snega, odvodnjavanje v otokih in rekah ter vračanje v ozračje z izhlapevanjem in transpiracijo.

Drugi del Pravice narave

4. člen

Materialne pravice narave

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

1. Narava je pravna oseba, ki so ji priznane temeljne pravice, izhajajoče iz dejstva, da ima inherentno dostojanstvo kot vir življenja, in zakonodaja Unije in držav članic te pravice spoštuje, uveljavlja in varuje.
2. Materialne pravice narave, priznane s to direktivo, so kolektivne in vključujejo, a niso omejene na:
 - a. pravico do življenja in obstoja;
 - b. pravico do ohranjanja celovitosti njenih naravnih ciklov in življenjskih procesov, ki te cikle vzdržujejo, ter sposobnosti in pogojev za regeneracijo;
 - c. pravico do habitata;
 - d. pravico do naravnega razvoja in do ohranitve raznolikosti življenja, vključno z diferenciacijo in raznolikostjo bitij, ki so del narave;
 - e. pravico do ohranitve funkcionalnosti vodnega ciklusa ter njegovega obstoja v količini in kakovosti, ki je potrebna za vzdrževanje življenja, ter
 - f. pravico do pravočasne in učinkovite obnovitve.
3. Ugotavljajoč, da so zgoraj navedene pravice nujen pogoj za zdravo okolje, ima vsaka oseba v Evropski uniji temeljno pravico do zdravega okolja.
4. Vsakršno navzkrižje med pravicami narave in pravicami katere koli druge fizične ali pravne osebe je potrebno reševati na način, ki ohranja celovitost, uravnoteženost, zdravje in ravnovesje narave kot celote, saj je narava temelj življenja.
5. Pravne osebe ne uživajo nobenih posebnih pravic ali privilegijev, ki bi bile nadrejene pravicam fizičnih oseb in narave.
6. Na podlagi razvoja na področju okoljske škode lahko Svet s sklepom opredeli dodatne pravice narave.
7. V izogib nejasnostim bo Evropska agencija za okolje pripravila znanstveno definicijo sestavnih delov narave, opisanih v tej direktivi, ki jo bodo države članice vključile v svoje nacionalne zakonodaje.
8. Politike, dejavnosti in zakone Unije je potrebno razlagati in uporabljati ob upoštevanju pravic narave, navedenih v tej direktivi.

5. člen

Procesne pravice narave

1. Narava ima v skladu s to direktivo temeljno pravico do obrambe, zaščite in uveljavljanja svojih pravic s strani katere koli fizične osebe, ki deluje individualno ali kolektivno, vlade ali nevladne organizacije v Evropski uniji.
2. Državljeni Evropske unije imajo – tako individualno kot kolektivno – temeljno pravico do obrambe, zaščite in uveljavljanja pravic narave, ter pravico, da te pravice branijo, ščitijo in uveljavljajo njihove vlade ali drugi organi oblasti.
3. Pravica do ukrepanja na podlagi 2. odstavka med drugim vključuje pravico do vlaganja tožb, pravico do obrambe v sodnih postopkih, pravico do posredovanja v postopkih, ki so v teku, ter pravico podajanja stališč v imenu narave v poizvedbah in preiskavah.
4. V skladu z 10. členom bo imenovan zastopnik narave (*amicus curiae*).

6. člen

Dolžnost skrbnega ravnanja

1. Ob spoznanju, da človeško življenje brez narave ne more obstajati in da imamo zato z naravo temeljni odnos, imajo vse fizične osebe (individualno ali kolektivno), vlade in drugi organi oblasti, pravne osebe ali kateri koli drugi subjekti zakonsko dolžnost skrbnega ravnanja z naravo in morajo ravnati temu primerno na način, da zagotovijo, da prizadevanje za blaginjo ljudi, tako danes kot v prihodnosti, prispeva k dobrobiti narave.

Tretji del

Varstvo in uveljavljanje pravic narave

7. člen

Kaznivost

1. Namerno, naklepno ali malomarno neupoštevanje ali kršenje materialnih in procesnih pravic narave, določenih v tej direktivi, je kaznivo dejanje.
2. Kazniva dejanja se kaznujejo z denarno ali zaporno kaznijo.
3. Kazenski ukrep lahko vključuje dolžnost obsojenega subjekta, da fizično povrne poškodovani del narave v prvotno stanje v skladu s pogoji, določenimi z nacionalno zakonodajo.
4. Podrobna pravila za izvajanje tega člena določijo države članice.

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

5. Kadar kršitev ali kaznivo dejanje povzroči pravna oseba ali drug subjekt, ki ni fizična oseba, ne glede na to, ali gre za pravno osebo ali ne, se za namene te direktive smatrajo kot solidarno odgovorne fizične osebe z nadzornimi in upravnimi pooblastili.

8. člen

Pravni interes in stroški

1. Vsaka fizična oseba, ki deluje samostojno ali kolektivno, vlada ali drug organ oblasti ali nevladna organizacija lahko v skladu s to direktivo zakonito ukrepa v imenu narave za zaščito, obrambo ali uveljavljanje pravic narave. To vključuje pregon potencialnih ali dejanskih kršitev pravic, določenih v tej direktivi.
2. Postopki iz 1. odstavka morajo zagotavljati ustrezna in učinkovita pravna sredstva, vključno s sodno prepovedjo, če je to potrebno, ter morajo biti pošteni, nepristranski, pravočasni in ne predragi.
3. Nobena oseba, organizacija ali vladni organ ne sme trpeti stroškov sprožitve postopka za zaščito pravic narave v skladu z določbami te direktive; stroški lahko nastanejo samo v primeru, ko oseba, organizacija ali vladni organ ne uspe prepričljivo dokazati, da obstaja primer *prima facie* v skladu z določbami te direktive.
4. Na podlagi vsakega ukrepa državljana Evropske unije ali vladnega organa za obrambo, zaščito ali uveljavljanje pravic narave, določenih s to direktivo, se tožba v imenu varovanega naravnega sistema vložijo pri sodišču, pristojnem za dejavnosti znotraj Evropske unije ali ustrezne države članice.

9. člen

Odškodnina in obnovitev

1. Kršitve pravic narave so podlaga za odškodnino ali obnovitev s strani kršitelja oz. kršiteljev, ki bo posebej namenjena za povrnitev stanja poškodovanega dela narave.
2. Ob upoštevanju 3. odstavka mora biti odškodnina ali obnovitev sorazmerna s povzročeno škodo ali izgubo ter v skladu z ravnovesjem naravne ekologije prizadetega ekosistema.
3. Odškodnina se poravna v obliki obnovitve celotnega ekosistema, ki je bil poškodovan, pri čemer se upošteva čas, potreben za ponovno vzpostavitev starih ekosistemov, ali denarno nadomestilo v skladu s 4. odstavkom.
4. Denarno nadomestilo se meri s stroški obnovitve naravnega sistema v stanje pred poškodovanjem in se izplača skrbniku, ki ga imenuje sodišče, in sicer izključno za obnovitev zadevnega naravnega sistema.
5. Splošne smernice za obnovitev ekoloških sistemov določi Komisija.

10. člen Amicus curiae

1. V vseh postopkih, ki vključujejo del narave v smislu te direktive, lahko sodišče imenuje pravno usposobljeno osebo kot prijatelja sodišča (*amicus curiae*), da predstavi argumente v zvezi s posledicami postopka za naravo.
2. Stroške *amicus curiae* krijejo stranke v postopku v skladu z določbami člena 8.4.

10. člen Sodišča in tribunali

1. Zaradi kompleksnosti in medsebojne povezanosti okoljskih vprašanj morajo države članice poskrbeti, da so vsi sodni uradniki zadostno usposobljeni na tem področju, da lahko določbe te direktive v celoti vključijo v sodni sistem.
2. Države članice lahko poleg tega vzpostavijo specializirana okoljska sodišča ali tribunale posebej za obravnavanje primerov v zvezi s pravicami narave.
3. Pristojna sodišča, vključno z vsemi posebnimi okoljskimi sodišči ali tribunali, med drugim uporabljajo naslednja orodja:
 - a. pristope k reševanju problemov, kot so restorativna pravičnost in poravnave, kjer vse zainteresirane strani, vključno z zastopnikom narave, vzajemno razpravljajo o

naravi kaznivega dejanja in ustreznih pravnih sredstvih kot alternativni sodnemu pregonu, in ki so namenjene odpravi škode na vsebinski ravni;

- b. alternativne mehanizme kaznovanja, ki vključujejo obvezni prispevek kršiteljev v okoljski projekt, kjer je potrebna obnovitev narave;
 - c. strateško uporabo kazenskih ukrepov, ki so sorazmerni z naravo kršitve, vključno z zaporno kaznijo, še posebej v primerih, ko obnovitev ni mogoča;
 - d. denarne kazni za manj resne kršitve, ki zagotavljajo pravočasno in učinkovito uporabo sankcij, primernih naravi kršitve;
 - e. uvedbo strožjih ureditev odgovornosti v primeru sodnega pregona velikih podjetij ali drugih pravnih oseb;
 - f. uveljavljanje neposredne odgovornosti za pravne osebe in zagotovitev, da so za kazniva dejanja odgovorni tudi uradniki in družbeniki pravnih oseb.
4. Države članice zagotavljajo:
- a. ustrezen dostop do pravnega varstva;
 - b. poštene in učinkovite postopke, cenovno dostopne za vse;
 - c. dostop do orodij za izvrševanje zakonodaje in pravnih sredstev, s pomočjo katerih se lahko izvajajo odločitve sodišča ali tribunala in ki zagotavljajo merljive rezultate pri preprečevanju in odpravi škode.

12. člen Izvrševanje

Nadaljnji ukrepi za uveljavljanje pravic iz te direktive so predmet izvedbenih ukrepov s strani Evropske komisije.

Četrty del Ekološko upravljanje

13. člen Varovanje pravic narave z ekološkim upravljanjem

1. Države članice svoje nacionalne zakonodaje prilagodijo tako, da bodo varovale, ščitile in uveljavljale pravice narave, ki ji ureja ta direktiva.
2. Za lažje izpolnjevanje obveznosti iz te direktive države članice v skladu s 14. členom opravijo pregled nacionalnih zakonodaj.
3. Namen pregleda je identificiranje tistih dejavnikov, ki izboljšujejo ekološko upravljanje v podporo pravicam narave.
4. Države članice svoje nacionalne zakonodaje prilagodijo tako, da zagotovijo prepoved dejavnosti, ki kršijo pravice narave.

14. člen

Pregled nacionalne zakonodaje

1. Države članice svoje nacionalne zakonodaje prilagodijo v skladu z določbami te direktive.
2. Za namene iz 1. odstavka države članice med drugim uporabijo naslednje kazalnike:
 - a. obseg, v katerem so bili vzpostavljeni odnosi vzajemnih koristi za spodbujanje dobrobiti narave,
 - b. stopnjo, do katere so v ekološko upravljanje vključene lokalne skupnosti,
 - c. obseg, v katerem je prišlo do pravnega priznanja medsebojne povezanosti pripadnikov in sestavnih delov narave,
 - d. obseg, v katerem obstajajo mehanizmi in postopki za reševanje sporov za usklajevanje interesov človeka in narave,
 - e. obseg, v katerem obstajajo obnovitveni mehanizmi in postopki za vzpostavljanje oziroma ponovno vzpostavljanje odnosov vzajemnih koristi za dobrobit narave,
 - f. obseg, v katerem obstajajo prilagoditveni mehanizmi in procesi glede na nastajajoče izzive.
3. V zvezi z odstavkom 2(c) se uporabljajo naslednji dodatni podkazalniki:
 - a. obseg, v katerem so v ekološkem upravljanju zastopani interesi narave;
 - b. stopnja izvajanja naslednjih pravic sodelovanja javnosti:
 - i. dostop do informacij,
 - ii. udeležba javnosti pri sprejemanju odločitev,
 - iii. pravice dostopa do pravnega varstva;

- c. stopnja spoštovanja tradicionalnih znanj, ki nam pomagajo živeti trajnostno, enakopravnega dostopa in delitve koristi, skupnostnih pravic do zemlje, soupravljanja, samoodločanja in participativne demokracije.
4. Države članice za Evropsko komisijo pripravijo poročilo o pregledu zakonodaje v skladu s tem členom najkasneje do [1. januarja 2018].

15. člen

Dolžnost izboljševanja in obnavljanja krajine

1. Da bi pravice narave prek ekološkega upravljanja imele tudi praktičen učinek, države svoje nacionalno ozemlje ocenijo glede na ekološke okoliščine v skladu s tem členom.
1. Vsa zemljišča, voda, zrak in ostali deli narave, ki so del krajine, se klasificirajo po naslednjih stopnjah glede na to, v kakšni meri so neokrnjeni, divji, ruralni ali mešanega tipa s človeško dejavnostjo, urbani, industrijski, resno onesnaženi ali kako drugače neprimerni za uporabo:
- a. prva stopnja: neokrnjena krajina, na katero človeška družba ni vplivala;
 - b. druga stopnja: divja krajina, na katero človeška družba skorajda ni vplivala;
 - c. tretja stopnja: podeželska krajina, kjer je človek v interakciji z naravo za namene kmetijstva, gozdarstva, ribogojstva ipd. v skladu s tradicionalnimi postopki;
 - d. četrta stopnja: podeželska krajina, kjer je prisotno intenzivno industrijsko, monokulturno ali drugo netradicionalno kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo ipd.;
 - e. peta stopnja: urbana krajina, namenjena predvsem bivanju ter trgovini in lahki industriji;
 - f. šesta stopnja: industrijska pokrajina, namenjena predvsem težki industriji in obratom za masovno proizvodnjo;
 - g. sedma stopnja: pokrajina, ki je resno degradirana in onesnažena in kjer so običajno kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo ali bivalne površine onemogočeni, neprimerni ali resno škodujejo zdravju.
2. Za posamezne stopnje klasifikacije veljajo posebne obveznosti in dolžnosti, kot so določene v prilogi (Klasifikacije krajine).
3. Pri uporabi tega člena se upoštevajo načela ekološkega ohranjanja, vključno z naslednjimi:

- a. varovanje rastlinskih in živalskih vrst in podvrst ohranja genetsko raznovrstnost,
- b. vzdrževanje habitatov je bistvenega pomena za ohranjanje vrst,
- c. na velikih območjih običajno živi več vrst kot na manjših območjih s podobnim habitatom,
- d. vse je medsebojno povezano, a narava in moč teh povezav se spreminjata,
- e. motnje vplivajo na značilnosti populacij, skupnosti in ekosistemov, podnebje vpliva na kopenske, sladkovodne in morske ekosisteme.

16. člen

Lokalni in nacionalni ekološki akcijski načrti

1. Pravice narave se opredelijo na nacionalni in lokalni ravni v okviru načrtov v skladu s tem členom.
2. Regionalne in lokalne oblasti bodo pripravljale letne ekološke akcijske načrte, v katerih bodo določeni:
 - a. ukrepi za okrepitev in zaščito pravic narave, ki so jih oblasti sprejele v skladu s to direktivo v predhodnem letu v zvezi s pokrajinami, za katere so odgovorne; ter
 - b. ukrepi za okrepitev in zaščito teh pravic, ki ji oblasti nameravajo sprejeti v prihodnjem letu.
3. Letni ekološki akcijski načrti se predložijo pristojnemu organu države članice, ta pa jih povzame v nacionalnem ekološkem načrtu, ki ga predloži Komisiji.
4. Komisija pripravi zbirno poročilo in ga predloži Evropskemu parlamentu in Svetu.
5. Letni ekološki akcijski načrti, nacionalni ekološki akcijski načrti in zbirno poročilo Komisije bodo javno objavljeni na spletni strani, ki jo bo vzpostavila Komisija.

17. člen

Naravi škodljive pomoči in subvencije

Države članice pregledajo in postopno odpravijo vse pomoči in subvencije, ki spodbujajo

Osnutek direktive EDP o varstvu pravic narave (avtor [Mumta Ito](#), s posebnimi zahvalami Colinu Robertsonu in Michelle Perrin-Taillat za njuna prispevka) je zaščiten z licenco [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](#).

dejavnosti, ki so v nasprotju s to direktivo.

Peti del
Varuh pravic narave

18. člen
Varuh pravic narave

1. Države članice imenujejo varuha pravice narave ali razširijo pristojnosti obstoječega varuha človekovih pravic.
2. Naloga varuha pravic narave je sprejemanje in preiskovanje pritožb v zvezi s kršitvami pravic narave.
3. Varuh pravic narave pripravlja letna poročila in lahko daje priporočila, ki lahko zajemajo kateri koli del narave ali odnosa med ljudmi, družbo in naravo.
4. Podrobna pravila za izvajanje tega člena določijo države članice ob posvetovanju z Evropsko komisijo.

Šesti del
Ekološki vplivi

19. člen
Sledenje ekoloških vplivov

1. Namen tega člena je povečanje ozaveščenosti o ekološkem vplivu dejavnosti ljudi in njihovih zastopnikov ter ustvarjanje zavesti o pravicah narave.
2. Uvede se načelo sledenja ekoloških vplivov izdelkov, blaga in storitev. To pomeni preiskovanje, analiziranje in evidentiranje vpliva fizičnih in pravnih oseb ter drugih subjektov sistemov in/ali metod proizvodnje na naravo in ekologijo na področju proizvodnje blaga in storitev, vključno s prometom, potrošnjo in uporabo.
3. Podrobna navodila za izvajanje tega člena določi Evropska komisija v skladu z 20. členom.
4. Države članice poskrbijo, da ekološko sledenje na podlagi tega člena nadzorujejo neodvisni organi.

Sedmi del
Nagrada za varovanje pravic narave

20. člen

Nagrada za dosežke na področju pravic narave

1. Komisija vsako leto izbere lokacijo, fizično ali pravno osebo, ki je naredila največ na področju varovanja in krepitev pravic narave, ter ji podeli nagrado.
2. Podrobna navodila za izvajanje tega člena določi Evropska komisija z izvedbeno uredbo.
3. Uporablja se 22. člen.

Osmi del Končne določbe

21. člen Poročila

1. Začeni z [januarjem 2018] države članice vsaka tri leta pošljejo Komisiji poročilo o izvajanju nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive.
2. Na podlagi poročil iz 1. odstavka Komisija vsaka tri leta pripravi zbirno poročilo. Del poročila z informacijami, ki so jih predložile države članice, se pošlje v preverjanje pristojnim organom zadevne države članice. Končna verzija poročila se pošlje državam članicam.

22. člen Komitologija

1. Komisiji bo v pomoč [Komite za pravice narave].
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljajo členi Sklepa ob upoštevanju določb člena tega sklepa.

23. člen

Obveščanje o določbah nacionalnih zakonodaj

Države članice Komisiji posredujejo besedila glavnih določb nacionalnih zakonodaj, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

24. člen

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati 20. dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Uporablja se od [1. januarja 2018] dalje.

25. člen

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice. V,

[Za Evropski parlament, predsednik]

[Za Svet Evropske unije, predsednik]

PRILOGA

Klasifikacije krajine

1. prva stopnja: neokrnjena krajina, na katero človeška družba ni vplivala
 - a. splošna dolžnost vzdrževanja in ohranjanja nedotaknjenosti
 - b. obvezno preprečevanje zmanjšanja ali razdrobljenosti
 - c. zaželeno širjenje in povezovanje razdrobljenih mest
 - d. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.

2. druga stopnja: divja krajina, na katero človeška družba skorajda ni vplivala
 - a. splošna dolžnost vzdrževanja in ohranjanja
 - b. obvezno preprečevanje zmanjšanja ali razdrobljenosti
 - c. zaželeno širjenje in povezovanje razdrobljenih mest
 - d. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.

3. tretja stopnja: podeželska krajina, kjer je človek v interakciji z naravo za namene kmetijstva, gozdarstva, ribogojstva ipd. v skladu s tradicionalnimi postopki:
 - a. splošna dolžnost vzdrževanja in ohranjanja
 - b. obvezno preprečevanje zmanjšanja ali razdrobljenosti
 - c. ohranjanje mešanice kmetijstva in gozdarstva ter/ali tradicionalnega ribištva, kjer je to primerno
 - d. ekološko upravljanje
 - e. obnavljanje vrst, povrnitev habitatov v naravno stanje, povečevanje biotske raznovrstnosti, upoštevanje ravnovesja med človekom in naravo
 - f. minimiziranje količine strupenih kemikalij ter onesnaževanja zemlje, vode, zraka itd.
 - g. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.

4. četrta stopnja: podeželska krajina, kjer je prisotno intenzivno industrijsko, monokulturno ali drugo netradicionalno kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo ipd.:
 - a. ohranjanje mešanice kmetijstva in gozdarstva ter/ali tradicionalnega ribištva, kjer je to primerno
 - b. ekološko upravljanje
 - c. obnavljanje vrst, povrnitev habitatov v naravno stanje, povečevanje biotske raznovrstnosti, upoštevanje ravnovesja med človekom in naravo
 - d. dvig na tretjo stopnjo, kjer je to primerno
 - e. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.

5. peta stopnja: urbana krajina, namenjena predvsem bivanju ter trgovini in lahki industriji:

- a. ekološko upravljanje
 - b. obnavljanje vrst, povrnitev habitatov v naravno stanje, povečevanje biotske raznovrstnosti, upoštevanje ravnovesja med človekom in naravo
 - c. spodbujanje nastanka divjih ali naravnih območij, sajenje rastlin, ki se oprahujejo s pomočjo žuželk, zmanjšanje toksinov, strupov in onesnaževal
 - d. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.
6. Šesta stopnja: industrijska pokrajina, namenjena predvsem težki industriji in obratom za masovno proizvodnjo:
- a. ekološko upravljanje
 - b. obnavljanje vrst, povrnitev habitatov v naravno stanje, povečevanje biotske raznovrstnosti, upoštevanje ravnovesja med človekom in naravo
 - c. spodbujanje nastanka divjih ali naravnih območij, sajenje rastlin, ki se oprahujejo s pomočjo žuželk, zmanjšanje toksinov, strupov in onesnaževal
 - d. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.
7. sedma stopnja: pokrajina, ki je resno degradirana in onesnažena in kjer so običajno kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo ali bivalne površine onemogočeni, neprimerni ali resno škodujejo zdravju:
- a. ekološko upravljanje
 - b. obnavljanje vrst, povrnitev habitatov v naravno stanje, povečevanje biotske raznovrstnosti, upoštevanje ravnovesja med človekom in naravo
 - c. spodbujanje nastanka divjih ali naravnih območij, sajenje rastlin, ki se oprahujejo s pomočjo žuželk, zmanjšanje toksinov, strupov in onesnaževal
 - d. obvezno preprečevanje onesnaženja zraka, vode, zemlje, tal itd.
-

Opombe in pojasnila k osnutku zakonodajnega akta EU o pravicah narave

Uvod:

Pogodbe EU navajajo vrste zakonodajnih aktov, ki se lahko sprejmejo, in postopke za sprejem. Pogodba o delovanju Evropske unije navaja pet vrst: uredbe, direktive, sklepe, priporočila in mnenja. Za definicijo vsake izmed vrst zakonodajnih aktov glej 288. člen PDEU. Tukaj predlagamo uporabo 'direktive'.

Vsebina tega osnutka mora spadati na področje uporabe pogodb EU (pristojnost). Zaradi tega so prisotne omejitve, ki vplivajo na vsebino in izbiro izrazov. Več o strukturi zakonodajnih aktov EU je naveden vsebujejo naslednje smernice:

- 1) Medinstitucionalni sporazum z dne 22. decembra 1998 o skupnih smernicah za pripravo kakovostnih pravnih aktov Skupnosti (1999/C 73/01):
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:31999Y0317\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:31999Y0317(01))
- 2) Skupna praktična navodila za pripravo pravnih aktov Evropske unije (za osebe, vključene v pripravo pravnih aktov Evropske unije):
<http://eur-lex.europa.eu/content/techleg/KB0213228SLN.pdf>
- 3) Medinstitucionalni slogovni priročnik:
<http://publications.europa.eu/code/sl/sl-000100.htm>
- 4) Priročnik za oblikovanje aktov, ki se pripravljajo v okviru Sveta Evropske unije:
<http://eur-lex.europa.eu/content/techleg/KB0213228SLN.pdf>

Smernice so enake za vse jezike in akt je lahko napisan v katerem koli od 24-ih jezikov EU ter preveden. To je slovenska verzija.
